

V-01655/1 (1925)

STAROSTWO W KOŁOMYI
Wzemplarz obowiązkowy

Почтову належитість оплачено гуртом.

Ч. 1.

Коломия, середа 1. цвітня 1925.

Рік I.

ГОЛОС ДЯКІВ

Незалежний, аполітичний, безпартійний,
становий часопис.

Виходить 1. і 15. кожного місяця.

Адреса Редакції й Адміністрації: Коломия, вул. Міцкевича ч. 51.

ЦІНИ ОГолоШЕНЬ: Ціла сторона 90 зл., половина 45 зл., 1/4 стор. 30 зл., 1/8 стор. 15 зл., 1/16 стор. 8 зл., 1/32 стор. 4 зл.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ: За одно слово або його місце 10 сот.

Постійні оголошення мають 20% знижки а оголошення для дяків-пренумераторів 50%.

ОГОЛОШЕННЯ приймається тільки за попереднім надісланням належитості або принайменше зачету. Анонімних дописів не приймається.

* Рукописів не звертається.

Передплата:

В краю чвертьрічно . . . 1.25 зл.
За границею річно . . . 1 1/2 доляра
або їх вартість в іншій валюті.

Чековеkonto П. К. О. в Варшаві
ч. 152.951.

Ціна одного примірника
20 сот.

До праці!

...Борітеся — поборіте:
Вам Бог помагає;
За вас сила, за вас воля
І правда святая!

Т. Шевченко.

Серед яких невідрадних умовин життя та серед якої матеріальної нужди знаходяться всіма забуті, наші дяки мабуть — на жаль — не кожному відомо.

Дяки в переважаючій більшості не то, що не мають кусника якого будь ґрунту, але навіть не мають власного поміщення та мусять зі своєю, не раз навіть чисельною родиною тинятися по чужих закутках і кожного дня бути на те приготованими, що їм ще й з відси прикажуть забиратися.

Ціла екзистенція сих людей тяжкої та невдячної праці залежить виключно від неймовірно малих церковних доходів, які в загалі, а з окрема в теперішніх часах зводяться майже до зера.

В виду такого, прямо страшного матеріального положення мусять наші дяки, не раз навіть не зважаючи на свій старечий вік, на свою старечу неміч, на свою кількадесять літню безпереривну, совісну дяківську службу ходити по заробітках, щоб ратуватися перед голодовою смертю.

Се лише головні риси матеріальної нужди, в якій живуть наші дяки, що мають за собою таку гарну минувшину, якою дяки других народів мабуть не можуть похвалитися. Ще не давно, бо в початках 19. століття вони виконували крім чисто дяківських чинностей також функції народних учителів, чим положили також і свою цеголку під будову народньої просвіти й культури.

Дотеперішні борби з лихом, яке нашим дякам що раз то гірше доскулює кінчилися завсігди невдачею, бо не було між борцями одної провідної думки, потрібної карности, самопосвяти, жертвенности, послуху й т. и.

Грізний матеріальний стан змушує наших дяків до нової, завзятої та рішучої борби за повне забезпечення своєї екзистенції, до якої кожда людина має повне, природне й людське право.

Коли бутте дяків буде забезпечене та коли вони не будуть як денні зарібники шукати за кусником хліба аж по чужих ґрунтах, тоді вони будуть могли більше працювати для добра церкви й народа, на

пр.: плекати церковний, хоральний спів, провадити курси для неграмотних і т. п. а то тим більше, що — як виказують найновіші статистичні дані — між ними є тепер багато таких, котрі сего рода працю з додатними успіхами можуть виконувати.

Провід в сій новій борбі переняло на себе в порозумінню з інтересованими Видавництво „Запорожець“ в Коломійі, яке в імя загального добра дяківської справи в першій чергу звернулося з просьбою до всіх дяків в межах польської держави, щоб они всі, як один стали до свіжої, енергійної, організаційної співпраці, бо тільки така праця являється одинокую силою, що завсігди вінчається бажаним успіхом.

З великою равістю належить привітати те, що майже всі дяки зрозуміли вагу дуже важкого, актуального та вже розпочатого діла, та негайно стали до перших боєвих рядів, за свою й своїх товаришів красшу долю.

Сей шляхотний, та подиву гідний зрив до боротьби за поправу екзистенції, нехай буде добрим приміром для тих, що ще до нині — може не з власної вини — не рішилися, чи стати в ряди борців, чи ні, бо він каже нам свято вірити в те, що тепер на ново розпочата борба не буде довга та що певна перемога безумовно буде по стороні покривджених.

Першим реальним продуктом дотеперішньої праці є вже свій рідний часопис, який має служити м. и. до вироблення між інтересованими одної думки-ідеї та подати їм реальні способи та правдиві шляхи, що ведуть до повної перемоги.

В виду заключеного тепер конкордату (угоди) між Польщею а Ватиканом (Ватикан, се є місце осідку папи та його канцелярій в Римі) справа поліпшення дяківської долі стала нині дуже актуальною.

Теперішній час дяки мусять безумовно використати для свого матеріального забезпечення, бо в противному випадку ся їх справа на довгі, довгі часи буде погребаною.

На основі сего конкордату припадає для парохів від 15 до 30 га (гектарів), себто від около 30 до 60 моргів ерекціонального ґрунту, а решта сего ґрунту (декотрі парохії мають тепер до 200 а навіть і більше моргів ерекціонального ґрунту) має бути державою викуплена та розпарцельована.

Проте, щоб з сеї надвижки ґрунту призначити безплатно, титулом вивінування певну кількість гектарів (бодай одну третю

тої кількості, яка припадає парохові) також і для дяків, як церковних функціонерів, без яких священники своїх священничих функцій безумовно виконувати не можуть — на жаль в сім конкордаті не ма нічо сказаного.

Отже в виду такого, проволоки нетерплячого стану справи належить негайно скликати по всіх деканатах, у всіх трох дієцезіях, деканальні дяківські збори, ухвалювати на них відповідні резолюції, в яких на першому місці повинна бути згадка про приділ ерекціонального ґрунту для дяків, пересилати їх також до нашої Редакції в цілі поміщення їх в часописі — та призначити по одному делегатови з деканату на **Загальні Збори Дяків**, які — зараз після покінчення зборів по всіх деканатах — відбудуться у Львові.

І. В.

Хто ще не прислав своєї адреси до Шематизму Дяків, який вже почав друкуватися — й належитості за него, той нехай зробить се зараз, бо в противному випадку не з нашої вини в шематизмі поміщений бути не зможе.

Хто удержує державу?

Головними жерелами доходів кождої держави є податки. Податки діляться на безпосередні й посередні. Безпосередні податки є явні. Їх точно означають податкові уряди кождому горезанинози. До таких податків належать: податок ґрунтовий, доходовий, скарбовий, маєтковий і т. д. Посередні податки є скриті. Наш селянський і робітничий люд навіть не знає, коли він платить ці податки й скільки вони виносять, а в дійсности становлять они величезну рубрику доходів держави.

Найліпше перекоує нас о сім бюджет (т. є. план доходів і розходів) польської республіки на рік 1925. Показується, що сума всіх безпосередних податків виносить:

а) сталі безпосередні податки 160,085.000 золот.

б) маєтковий податок 333,000.000 зол. Разом 493,035.000 зол.

Ся сума становить ледви около 25 проц. т. є. 1/4 часть всіх державних доходів.

Цікаво порівняти сю суму з рубрикою посередних, скритих податків, про які населення цілком не знає.

І так: 1) податки споживчі (т. є. податки від цукру, соли, сірників, угля і т. д.) виносять 98 550.000 зол.

2) податок оборотовий (т. є. податок, який платять купці і який потім відбивають собі в ціні товарів) має виносити 165,000,000 зол.

3) мита від товарів (які так само купці потручують собі в ціні, а фабриканти в заробітній платні) мають виносити 205,000,000 зол.

4) всі монополі (тютюн, сіль) мають принести 256,000,000 зол.

Разом дають сі посередні податки суму 825,160,800 зол. т. зн. около 42 проц. (майже половину) всіх державних доходів.

Що кождий дяк завсїгди тямити повинен :

1. Кождий дяк мусить бути постійним передплатником свого рідного часопису, бо сей часопис є одиноким, на самий перед висланим борцем за красу долю дяків.

2. Без станого часопису всяка організаційна праця даного стану є немислима.

3. Дяківський часопис тільки тоді буде мати змогу існування, коли всі дяки, як один будуть його постійними, точними передплатниками.

4. Жаден дяк не сміє безплатно користати зі свого станого часопису, бо в сей спосіб причинивбися до його упадку, а тим самим заподїявби велику шкоду загально-дяківській справі.

5. Складати добровільні датки на фонд своєї рідної преси (жертводавці будуть оголошені в часописі).

6. Дяк, котрий не зістане передплатником свого часопису буде виказаний в часописі задля осуду загалу дяків.

Що приніс нам конкордат?

(Справа ерекціональної дотації гр. кат. клиру в Польді).

Щоб і наші читачі знали, що приніс нам конкордат, подаємо тут деякі статистичні дані, що відносяться до церковного майна в загалі.

На рік 1900 було в Галичині гр. кат. парохій 1906, душпастирів 2566, а взагалі світського клира 2740. Урядові обчислення оцінюють маєток гр. кат. парохій на 21,543,000 кор. австр., з чого на нерухому власність припадає 85 процент. Пересічно на одну парохію випадало 11,380 кор. австр. В дійсності маєток цей виносив майже два рази більше, тому що урядова оцінка опиралась на низьким оціненню землі на засаді чистого катастрального доходу. Маєток в землі виносить 17/20, себто більше чим 3/4 загалу маєтку гр. кат. парохій.

Як доповнення свого вивінування одержувало гр. кат. духовенство з релігійного фонду 1,650,000 австр. кор. річно.

Маєток рим. кат. парохій в Галичині після офіціальних обчислень виносив на 1900 рік при існуючих 904 парохіях і 1610 душпастирях, а 1870 світських духовних 28,652,000 кор. австр. З нього

на земельну власність припадало 36.9 процент. На одну парохію випадало пересічно 32,670 кор. австр.

Отже загал духовенства рим. кат. церкви був майже 25 процеот (1/4 часть) ліпше вивінуваний чим загал гр. кат., а поодинокі рим. кат. парохії пересічно майже о 300 процент (три рази) висше чим гр. кат.

Колиж взяти на увагу, що в маєтку рим. кат. церкви Галичини нерухомою власністю становила тільки 36.9 процент (майже 2/5 части), а в гр. кат. 85 процент (більше чим 1/2 части) загалу маєтку гр. кат. церкви. вивласнення ерекціональної землі на основі недавно заключеного польсько-папського конкордату майже 2 і пів разу сильнійше вдарить в основи реального забезпечення гр. кат. чим рим. кат. парохій в Галичині.

Вписувтеся в члени „РІДНОЇ ШКОЛИ“ (членська вкладка тепер 1 зл. на рік). Рівночасно з грішми присилайте й спис членів (ім'я, назвисько, занятте й точну адресу) до Українського Педагогічного Товариства у Львові, Ринок ч. 10.

Не забувайте, що в „Рідній Школі“ наша будучність!

Надіслане.

Під увагу нашим дякам.

В справі дяківського шематизму та часопису.

З оголошень у наших часописах довідався, що Видавництво „Запорожець“ в Коломиї рішило видати перший часопис і шематизм для дяків на 1925 рік. В імені всіх наших дяків вітаю се як з найбільшою радістю та бажаю згаданому видавництву як найкращих успіхів в сій праці, бо се є перший крок до нашої організації, а тим самим до поліпшення нашої гіркої долі.

Думаю, що загал наших дяків зрозумів вагу сего для добра нашої справи та що всі як один надіслали вже все, що належить до сього видавництва. Вже крайна пора, щоб дяки пробудилися зі сну та взялися до поправи нашої незавидної долі, а не чекали з заложеними руками й самі не знали чого...

Нині є вже всі стани як умових, так і фізичних робітників, зорганізовані й через свою організацію здобули вже собі по більшій частині те, що їм справедливо належить. А ми, дяки?... Ми мабуть чекаємо на чуда, яких на світі нема й яких тому наневно ніколи не діждемося.

Отже в імя нашого загального добра звиваю всіх дяків до безплатної організаційної співпраці, якою в першу чергу є всяка поміч, потрібна

Видавництву „Запорожець“ до піддержання нашого першого часопису й до видання нашого першого шематизму.

В. К. дяк.

Від Редакції.

Всі дяки, яким висилається 1. число сего часопису, а які до нині ще не є його передплатниками — мають з а р а з прислати на него з гори бодай чвертьрічну передплату в квоті 1 зл. 25 сот. або звернути се число.

Огляд світових подій.

Рада Союзу Народів, яка дня 9. марта розпочала свою сесію в Женеві радила дотепер: 1. над „протоколом“, Союзу Народів (над забезпеченням декотрих держав на випадок війни). 2. над прийняттям Німеччини до Союзу Народів і 3. над справою польської почти в Данцігу. В справі „протоколу“ через Англію й Італію не вважено нічого й відложено його до осінних загальних зборів Союзу Народів. Що до 2. точки, то рішено повідомити Німеччину, щоби вона засідала в Раді Союзу Народів, але щоби не жадала для себе жадних окремих прав в Союзі Народів. Справу польської почти в Данцігу віддано Міжнародному Судови в Гагзі.

Большевики протестують проти полагодуванню справ світової політики без участі Союзу Радянських Республік. По їх думці мир в Європі може наступити щойно тоді, коли цілком зміниться всі повоєнні договори, і то при співучасті всіх заінтересованих народів.

Німці недавно похоронили свого президента детжави Еберта. Вибір нового президента назначено на 29. марта, а колиб треба було ще другий раз вибирати, то на 26. цвітня. Кандидатами на президента є: Отто Бравн, Гайфріх Гельд В. Гельпах, баварський президент, Карло Ярес, Ерік Людендорф, Вільгельм Марк і Ернст Телеман. Німецький уряд хоче на спілку з Англією, Францією, Бельгією й Італією запоручити теперішні західні свої границі, але натомість домагається зміни східних німецьких границь, а саме: прилучити знова до Німеччини Гор. Шлеск і польську дорогу до Данцігу разом з Данцігом.

Це є так званий німецький плян безпеки перед війною, від якого Німці ані на крок не хотять відступити.

Німецький часопис „Deutsche Allgemeine Zeitung“ в статті: „Англія а справа безпеки“ пише, що тепер в Європі ятріють чотири кроваві рани, якими є: 1. польська дорога до Данцігу, 2. поль-

Що я видів у чеського господаря?

В часі мого побуту в Чехах жив я довший час на квартирі в одного чеського селянина. За той час мав я нагоду приглянутися добре, як він живе і господарить. Богато дечого я від нього навчився. Про те, що я у нього видів, хочу тепер коротко оповісти нашим хліборобам. Може воно не одному придасться.

Сей господар мав 8 моргів поля враз з сіножатєю і нежитками. Не могу сказати щоби жив достаточо, але й бідно не жив зі своєю родиною. А було їх 6 душ: він з жінкою, один дорослий парубчак, дві дівки і одна мала дівчина. Сам господар не знав ремесла. Але вмів сам собі всьо направити, що треба було. Курилась в хаті піч, він сам собі поставив другу. Треба було щось поправити коло воза, він поправив. Майстер до всього!

Питаю його бувало: Відки то все знаєте? — Світ — каже — навчив. Дивлюсь бувало, як столяр, муляр, чи колесар робить, тай зараз собі вдома пробую. Так і навчився я. І показує мені, що має в дома всі прилади, навіть шевські, та додає: Добре є вміти всьо собі самому зробити, але не треба робити того, що не оплатиться...

Його син скінчив низшу рільничу школу.

Вчився три роки. Але не пішов на ніяку службу, вернув до дому, бо родичі призначили його на господарство. Старша донька скінчила курс крою і шиття. А що в селі много дівчат такий курс скінчило і самі собі вмють шити, вона вибрала собі щось инше зі свого знання; вишиває і гафтує всілякі взори на окрасу людських хат та продає і прекрасні має доходи, хоч її щойно дев'ятнайцять літ. Молодшу 17-літню доньку посилали родичі на науку плетення кошиків. За два роки вона скінчила свою науку. Вже вишукала собі склеп на свій товар і сього року зачала доставляти свої вироби. Що за красні кошички! Аж око манить купити. Люде купують а вона має заробок. Наймолодша донька ще ходить до школи. Каже вже тепер, що хоче йти до гандлю, до якогось великого склепу. Родичі тому не противляться.

Питаю раз господаря: З ким ви поле обротете, як всім кажете працювати над чимсь иншим, а помочи в господарці не маєте?

Він усміхнувся добродушно тай каже: Як треба буде, то найму собі робітника. А вони вже най працюють в тім, з чого хліб будуть їсти, бо поля не маю стілько, щоби можна ділити. Всьо поле лишу для сина, а кожда з них вже буде мати свій хліб в руках. На віно для себе вже збирає з того, що заробить, решту додаю. Не діти

мають робити на родичів, а родичі на діти.

А чи Вам — питаю — вистане вижити всіх з господарства?

Мусить вистати, — відповідає господар — треба дбати, щоби було. Треба всьо у свій час зробити, щоби в добрий час впала праця і гроші, там де треба, а пожива буде і на видатки буде.

Я зачав приглядатися, як він на своїх 8 моргах господарить з жінкою і з сином. Передовсім я не чув в їх домі гнівів, криків, проклонів. Я і за то питав: як можна в господарстві обійтись без злості, без крику? А господар каже коротко: Гнів се доказ безсилности і непорядности в господарстві. Про працю на завтра думаю днесь вечером. Вечером обрадимось, а завтра вже кожде з нас буде знати, що має робити. Колиби кожде з нас зачало всьо нараз хапати, трохи се, трохи то, тоді не вийшло нічо, а сварки було би повно. Нераз обміркую роботу на цілий тиждень. А кожде знає свою роботу наперед і знає, що треба приготувати, щоби потім при роботі не гаяти часу на шукання чи на напрямки. Не направляти як запрягати, або ще й з поля завертати. Бо тогди злість на верха.

(Далі буде).

сько-більшевицька границя, 3. полудневий Тироль і 4. справа Бесарабії.

Англія боїться на дальше вязатися тільки з Францією, бо бачить, що се допровадилоби до німецько-більшевицького Союзу, який був би їй дуже не на руку. Англійський міністер загр. справ Чемберлен переконавав недавно французького прем'єра Еріо про конечність прийняття німецького пляну безпеки, але безуспішно.

Американські політики не думають мішатися до європейських справ безпеки, а цікавляться ними лише о стільки, о скільки вони відносяться до загального світового мира.

Франція дуже не вдоволена з Англії за те, що вона не хоче забезпечити її та її союзників.

Французькі політики, які є проти німецького пляну безпеки, рішили: 1. Не забирати французького війська з Португії так довго, доки Німеччина не виконає всіх постанов верзальського договору та доки Франція не буде забезпечена перед німецьким нападом. 2. щоб військова контроля над Німеччиною була постійна, а не тимчасова.

Італійський фашистський парламент і сенат в яким в більшості засідають не фашисти прийняв нову виборчу ординацію а король її затвердив.

Бельгія бажає лише того, щоб її забезпечити перед німецьким нападом, а чужих земель она не хоче.

Голяндія не хоче зовсім мішатися до теперішних європейських справ безпеки.

Лиговський уряд зриваючи з Ватиканом всякі взаємини, видалив з Литви папського нунція.

Перед його відїздом уладили Литовці велику демонстрацію, серед якої хтось кинув каменем у вікно мешкання нунція. Литва обурена на Ватикан тому, що теперішній конкордат забороняє уживати литовської мови по литовських костелах під Польщею та відбирає литовському єпископови в Ковні власть над литовськими костелами й духовенством в Польщі.

Югословянський сойм відкрито 7. марта, а уряд ухвалив уневажнити мандати тих хорватських послів, яких підозрівають о взаємини з більшевиками.

Болгарія переживає тепер завзяту партійну борбу о владу: по одному боці стоїть націоналістично-македонський табор, а по другому більшевицький. Владу має тепер в руках націоналістичний табор, відобравши її збільшевичілий хлопської партії Стамбулійського.

Польща найбільше тепер заклопотана справою забезпечення.

Вшехполяки на спілку з п'ястівцями хотілиб переняти владу в свої руки, але польська радикальна партія „Визволене“ до зміни уряду допустити не хоче й жадає тому розв'язання сойму та розписання нових виборів.

Почтова скринка. — Мисак Григорій, делегат, Володимирці. Ухвала деканальних зборів буде поміщена в слідуячому числі, бо вплинула вже запізно.

Всячичка.

Сивне жито. Часопис „Визволене“ пише: В громаді Вихрові на Приморю (Pomorze) найдено оден корч жита, що мав 19 стебел і 20 колосків. Той корч виріс з одного зерна, а зародив дев'яцот зерен.

Дивне число. Старогрецький мудрець Піагор учив, що число є досконале й воно управляє світом. Люди здавен-давна говорили й вірили, що декотре число є „добре“, а инше — „лихе“. Найбільше боялися тринадцятки... Про одно „добре“ число пишуть заграничні часописи таку історію: Оден селянин в Іспанії виграв тепер великі гроші на лютотерійний льос число 5919. Він вибрав собі льос з тим числом умисне, бо воно все „опікувалося“ ним: при війську мав кріс з числом 5919; як вернув з війська, зробив забаву, що коштувала його 5919 пезетів (іспанські гроші); за операцію заплатив лікарєви 5919 пезетів; також відновайого дому коштувала 5919 пезетів. — Як бачимо є в світі всякі забобони.

Чверть мільона жидів вихрестилося. Секретар жидівських релігійних місій в Лондоні Г. Картер сказав на недавніх зборах, що в Європі в о-

станніх сто роках багато Жидів перейшло на християнство. В цілім світі вихрестилося в тім часі більше як чверть мільона Жидів. В Англії є тепер кількадесять християнських священників, що були Жидами.

Найбільший готель на світі будують тепер в американськїм місті Чикаго. Буде се будинок 170 метрів високий (около 6 високих тополь, зложених прямовісно одна на другій) і складатись буде з 3.400 готелевих кімнат, отже о 1000 більше, ніж готель „Пенсільвенія“ в Нью-Йорку, який ухорид доси за найбільший. Кошта будови чикагівського готелю обчислено на 17 мільонів доларів.

Американська артилерія є мабуть одинокою тепер в світі, що не має коней. Для перевозу гармат збудовано спеціальні моторові тягла. Колеса американських гармат на сушілійній гумовій шині. Взагалі Американці звертають особлившу увагу на свою артилерію.

Кілько варт жінка? В однім розводовім процесі в Лондоні видав суддя цікавий осуд про жінок взагалі. Перед ним явилося двох мушин, що зажадали розводу зі своїми жінками, бо ті їх покинули й пішли до своїх любовників. Ошукані мужі домагалися тільки відшкодування від тих, що звели їхніх жінок. Але суддя отаксував цілу школу на четверту часть пенні (найдрібнійший англійський гріш). Цю свою оцінку оправдав суддя тим, що жінки, які покидають своїх чоловіків, не мають найменшої вартости і їхні мужі через їх страду не то що не мають найменшої шкоди, а навпаки користь.

Відділ правної поради.

Передавлення грошевих вірительностей. Ми звертаємо нашим читачам увагу, щоб малися на обережности при стяганню вірителями передвоєнних довгів. В дійности однак цілу Галичину, а передовсім наших селян засипують ріжні банки й купці тисячами упомінаючих карток і жадають за передвоєнні довги повну вартість, себто за одну корону — одного золотого.

Передвоєнні довги в засаді мається сплачувати лише в десятій части, себто за 100 корон около 10 зол., а тільки за гіпотечні довги 15% передвоєнної вартости, себто за 100 корон около 15 зол.

Це є засада і від цієї засади може в виїмкових випадках тільки суддя відступити.

Умовлені передвоєнні проценти мається платити тільки в законній висоті, себто від векслів 6% річно, а від инших вірительностей 5% річно й ніякий віритель не сміє від 1. серпня 1914 р. до марта 1922 року числити собі умовлених процентів (приміром 8% або 10% а тільки 5% або 6%), шойно від марта 1922 р. може віритель числити собі умовлені проценти, а від 9. IX. 1924 р. 2% місячно, а від 1. II. 1925 р. 15% річно.

Почислення процентів є для наших довжників великої ваги, бо самі проценти становлять велику суму, а то з тої причини, що по думці так званих мораторійних законів (т. є таких законів, що дають довжникови право жадати проволони в сплачуванню довгів, пр. ред.) можна числити проценти від 1-го серпня 1914 р. аж до марта 1925 р. себто за більше як 10 літ.

Звертаємо нашим людям увагу, що коли хтонебудь з довжників умовився по 21. мая 1924 року, що буде сплачувати передвоєнний довг в вище, як 10% або 15%, то такі умови можна в суді зачіпити, бо вони по думці законів не важні.

З огляду на те, що в цім тяжкїм році притиснули наших людей в великій мірі податки, а рінож і неврожай, довжники мають право жадати проволони в заплаті.

На тім місци хочемо звернути нашому селянству увагу на деякі постанови цивільного закона, що до передавлення, які вийшли підчас війни, а обовязують у нас.

І так по думці § 1480 з. ц. можна домагатися процентів лише за 3 літа взад, а по думці § 1486 з. ц. можна домагатися заплати за доставу річий (товарів), хліборобських і лісних витворів, за роботи, наємні заплати лише до 3-х літ. — Рівнож шкоди, коли є звісна особа, яка шкоду зробила, можна домагатися лише до 3-х літ. Наше селянство найбільше интересує справа процен-

тів і справа заплати довгів за побрані товари, які все передаваються в протягу 3-ох літ, коли у них не упомінається віритель, а довжник до того довгу виразно не признавався.

Закон з 26. червня 1919 р. (В. З. Д. Р. П. 27) і закон з 30. червня 1920 р. (В. З. Д. Р. П. 52) здержав передавлення від 1. листопада 1918 року до 30. червня 1922 р., о скільки яканебудь з по-вище згаданих вірительностей в тім часі то є від 1. XI. 1918 до 30. VI. 1922 н. передавилисяби.

Всі отже купецькі довги за крам, проценти і т. р. передавилися, коли вони повстали по 1. серпня 1914 року, а 4-місяці перед 1. листопада 1918 року.

З кінцем червня 1925 р. пропадуть всі претенсії, що до процентів і що до вірительностей за крам, хотяйби вони повстали по 1. XI. 1918 року, але 3 роки взад. — Від 1. липня 1925 року можна буде упомінагися о проценти й заплату за товарі лише точно 3 роки взад.

Що до передвоєнних довгів, то до них відносилася мораторія і останний мораторійний закон г 21. грудня 1921 р. (В. З. Р. П. 106. поз. 777) постановив, що всі грошеві вірительности, які повстали перед 1. серпня 1914 р. мають бути сплатені до 2.000 мп. в марті 1922 р., а вище 2.000 мп. по половині в марті й червни в дни платности даної вірительности.

Ці всі претенсії передвоєнні перелавняються отже вже в місяці марті 1925 р. і то векслі в дни платности векслів, проценти зі скриптів довжних в дни платности рат, а претенсії за крам, коли платність їх не була означена на якийсь означений день в місяці, до кінця місяця марта. — Сам довг без процентів з позички передавляється в 30 літах.

З днем передавлення наші кооперативи й приватні підприємці не будуть могли жадати за побраний передвоєнний крам нічого, а за довги лише проценти за 3-роки взад, а не від 1. VIII. 1914 р. як це можна буде домагатися щев місяці марта 1925 року. Тому, що претенсій наших кооператив є дуже багато, а проценти становлять поважні суми добавлені до капіталу, належалоби щоб наші кооперативи по можности в місяці марті закличили нові умови з довжниками, або безумовно внесли скарги.

Нашим селянам знова треба знати, що коли в них будуть упомінагтися по передавленню довгів за крам або процентів більше як за 3 роки взад, в такім випадку не мають олатити цього, а таке передавлення що до передвоєнних вірительностей буде безглядне з днем 1. квітня 1925 року.

Отже мораторійні закони відносяться лише до довгів, які повстали перед 1. серпня 1914 року і ці довги мали бути заплачені вже в марті 1922 року, до вірительностей знова, які повстали від 1. серпня 1914 р. до листопада 1918 року, мають застосовання лише закони з 26-го червня 1919 р. В. З. С. П. 27. і 30. VI. 1922 р. В. З. Р. П. 52, а до вірительностей, які повстали по 1. листопада 1918 р. має застосовання лише передавлення, означене в цивільнім законі. — Коли ходить о передвоєнні векслі, то ці передавляються безумовно в марті 1925 р., себто акцентанти (присмці „ручителі“) вийлуть з векслевого обовязку.

Коли ці передвоєнні векслі були платні перед 1. серпня 1914 р. приміром 1. січня 1914 р., в такім випадку ці векслі зглядом приемців вже є нині передавлені, бо до 1. серпня минуло 7 місяців від платности вексля, а від марта 1922 року минуло знова тільки часу, що разом дає 3 роки й присмець вийшов із векслевого зобовязання.

По передавленню вексля віритель буде мати проти довжника лише скаргу зі звичайної позички, яка то скарга передавляється доперва по 30 літах, а проти инших векслево-зобовязаних скаргу з так званого неслухного збогачення, колиби вони а не довжник мав користь з того вексля.

Д-р Лисий Володимир.

Наслідки целібату. Наслідком введення загального целібату (безженного стану) перемиські богослови I і II. року а станиславівські I, II і III. р. рішили виступити з духовного семинара, однак уважаючи себе дальше кандидатами духовного стану та заявляючи, що лише тоді вернуть до семинара, коли будуть їм повернені права, ухвалені Львівським Синодом з 1891. р. а затвержені

Апостольською Столицею, й коли прийметься на дальші студії товаришів, що виступили з теології після проголошення загального celibату, як що вони бажалиб продовжувати ті студії.

Ті богослови, що добровільно були згодилися на celibат, заявили тепер, що вступають до монастира а не будуть висвячуватися в celibаті на світських священників.

Жовижки.

Новий поборовий закон почав вже обов'язувати з тим, що всякі подання звільнення, відрачування або скорочення військової служби належить предклатати до Староства а не до П. К. У. (Повітової Команди Доповнень).

Між Польщею й Унією Радянських Республік ратифіковано (потверджено) сими днями поштово-телеграфічну умову, заключену в Москві дня 24. мая 1923 р. На основі сеї умови зачалася від 17. марта 1925. р. правильна пересилка листів і телеграм, а від 2. мая с. р. зачеться правильна пересилка грошевих посилок і пачок до обох сих держав.

Цілюща вода. У париській медичній Академії три вчені здавали справоздання про нововідкриті прикмети річної води. А саме вода з Рочи, Сени та Саони вбиває деякі бацили, нпр. тифу. Маємо тут мабуть до діла зі своєрідними бацилами, які повстають у ріках і вбивають інші бацили ріжних недуг.

Воздушна комунікація. Вже введено в життя постійну щоденну летунську, пасажирську комунікацію на лінії Варшава-Краків і Варшава-Данціг. На днях пічне функціонувати така сама комунікація на лінії Львів-Варшава.

Австрійський шилінг. З днем 1. березня ц. р. введено в Австрії на почті, на залізницях, у банках і всіх прилюдних устансвах шилінгову валюту. 1 шилінг рівний 10.000 австр. корон.

Веселий куток.

Iudicium duplex. (Подвійний суд).

Баби позивали себе о „вобраз гонору“.

Суддя до одної з них: „Чим Вас обидила противниця?“

Перша баба: „А сказала мені, прошу сендзі, аби я її, вибачте, поцілувала...“

Друга баба (впадає): „То не правда прошу пана сендзі; то вона мені сказала, аби я її поцілувала!“

Суддя: „А я вам кажу — поцілуйте ви мене обидві і... йдіть собі до чорта“!

Правна конструкція позички.

— Слухай приятелю, вже давно минув час, як ти мав мені віддати позичені гроші. Чому ж ти не віддаєш, таж ти прецінь винен?!

— Прошу тебе, не мішайся до моїх інтересів. Бо те, що я в когось позичив, або що я комусь винен, це моя річ і Тобі до цього нема ніякого діла!

— Добре, алеж бійся Бога приятелю, мені від Тебе належаться гроші й я їх тепер дуже потребую.

— А, то знова инша річ. Це що тобі належить й що ти потребуєш гроший, то вже твоя річ і мені до цього нема ніякого діла! О—ч

Українські чесноти.

1. Забув, 2. заспав, 3. незнав, 4. спізнився.

Біржа. Львів 25 марта 1925.

Амер. долари 5-18¹/₂ до 5-19, канад. дол. 5-15¹/₂ до 5-16, чеські кор. 0-15¹/₂ до 0-15¹/₂, лей 0-02¹/₂ до 0-02¹/₂, франц. фран. 0-27¹/₂ до 0-27¹/₂, швайц. фран. 1-00 до 1-02, фунти штер. 24-50 до 24-70, австр. кор. за тисяч. 0-07¹/₂ до 0-07¹/₂ сот. Золото: 20 кор. 21-75 до 21-90, 20 франк. 19-70 до 19-90, 20 марк. 24-80 до 24-90, 10 руб. 27-00 до 27-20 сот. Срібло: австр. кор. 0-44¹/₂ до 0-44¹/₂, 5 австр. кор. 2-30 до 2-33, фльор. 1-18 до 1-20, сріб. руб. 1-88 до 1-89, копійки за руб. 0-84 до 0-85.

Оголошення.

Редакція „ГОЛОСУ ДЯКІВ“ просить тих дяків гр. кат. обряду та їх евентуальні Товариства, що находяться поза межами польської держави як: в Америці, Канаді, Чехословаччині, Югославії, Румунії і т. п., щоби після одержання сего числа негайно надіслали передплату на сей свій часопис та переслали в своєму часі до него всякі інформації про економічне та організаційне життє тамошних дяків.

Пригадка.

Видавництво „Запорожець“ в Коломії пригадує в друге П. Т. Интересантам, щоби негайно надіслали належитости за вислани їм свого часу календарики „ЗАПОРОЖЕЦЬ“ на 1925 рік.

Від Редакції.

Всякі свого рода дописи до Редакції в ціли поміщення їх в часописі мусять опиратися на певних доказах та бути заосмотрені повним, виразним і власним підписом автора.

Сей підпис є потрібний виключно лише для Редакції.

Стаття в часописі не мусить бути підписана.

Автор може однак підписатися під своєю статією повним іменем і назвискком, першими буквами імени й назвиська (криптонімом), або довільно прибраним собі іменем чи назвискком (псевдонімом).

Др. А. Фріш

лікар всіх лікарських наук
(Апарат Рентгена
і кварцова лампа)

Коломия, ріг вул. Міцкевича-Замкової.

Першорядна Аптика

під „ЛЕБЕДЕМ“

ВІЛЬГЕЛЬМА

НАЙДЕРА

в Коломії, Ринок А—Б.

Дентистично-технічне

Заведення

Фридриха ПРЕССЕРА

в Коломії, вул. Мнихівка 4

приймає всякі роботи в п'ятині, золоті й кавчуку по уміркованих цінах.

Пацієнтів з провінції полагоджується

в протягу 24 рох годин.

Реставрація, молочарня й кімната до снідань Миколи Туряєського

в Коломії (Народний Дім) ул. Костюшка 23 поручає загально знані, смачні й першорядні сніданья, обіди й вечері, зроблені на свіжім десеровім маслі.

В кожній порі кава, чай, какао, солодке й квасне молоко. Мясні й яринові потрави. — Богатий буфет.

Горівки, лікери, вина. фляшкове, окоцимське й живецьке пиво. Десерове й кухонне масло, сир, вудженина, печиво.

ЦІНИ БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНІ.

Абонамент: Сніданье: кава, чай або молоко з булкою . . . . . 30 сот.

Обід з 3 дань: супа, мясо, легуміна й хліб . . . . . 1 зл. 20 сот.

Вечера: мясо або яринові потрави з хлібом і чаєм . . . . . 80 сот.

Поручається першорядну

Фризієрню

Йосифа

ГРЕГОРОВИЧА

в Коломії (Народний Дім).

Обув дамська, мужеська, діточа, люксусова, лякєрова, на забави й свята, елегантна, тривала й дешева славної марки

„САЛЯМАНДРА“

як також КАЛЬОШІ й СНІГІВЦІ
все тільки в фірмі

„САЛЯМАНДРА“

в Коломії вул. Пілсудського ч. 21.

ВЛЄХЕР М. СКЛАД ФОРТЕП'ЯНІВ

музичних інструментів та струн.

Спеціаліст смичкових і дутих інструментів.

Великий вибір мистецьких скрипок.

КОЛОМИЯ, РИНОК.

Хто ще до тепер не має прегарного, інформашійного, ріжними красками друкованого календарика „Запорожець“ на 1925 рік з ілюстрацією Богдана Хмельницького та ріжними дуже важними порадами для всіх, той нехай зараз купить собі його в Видавн. „Запорожець“ Коломия, Міцкевича ч. 51 по ціні 60 сот.

Спішіть, бо наклад вже на днях вичерпається.

Кожний зможе другим показати найгарніші штуки, коли купить собі книжочку „ЧАРОДІЙ“ з ріжними ворожицькими забавами й чародійними штуками по ціні 60 сот. у Видавн. „ЗАПОРОЖЕЦЬ“ Коломия, Міцкевича 51.

Видавництво „Запорожець“ подає своїм П. Т. Покупцям до відома, щоби у власному інтересі замовляли товар (книжки) лише за попереднім надісланням належитости, бо післяплата — по найновішим урядовим розпорядкам. вносить при малих послілках тільки, що сам товар.

До відома передплатників „Голосу Дяків“. Поданне назвиська передплатника на адресі нижньої послілки було з технічних причин не можливе.

Коли всі дяки стануть передплатниками свого часопису та будуть посилати правильно й точно передплату з гори, то часопис буде мати змогу виходити щотижня — під неділю.

Від Редакції.

Видає Видавництво „Запорожець“ в Коломії.

З друкарні Вільгельма Бравнера в Коломії.

За Редакцію відповідає Нестор Вовчук, дяк.